

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . . 3 ft.
 Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Adóreform.

II.

zon külső ismérvek közé, melyek valamely kereseti ág jövedelmezőségét megállapítják és így némiképp alapot adhatnak megadóztatására, kell sorolnunk első helyen magát az üzlet minőségét. Az aranyműves pl. sokkal kisebb személyzet mellett aránylag sokkal nagyobb üzleti nyereségre tehet szert, mint a csizmadia, a bankár kisebb üzleti tőkét sokkal gyorsabban forgathat, mint a rőfűskereskedő.

Ha tehát a kereseti adót külső ismérvek után igazságosan akarjuk megállapítani, különbséget kell tennünk a különféle keresetforrások, a különböző vállalatok közt.

A második ismérv, mely az adó kiszabásánál figyelembe jöhet, a lakhely. Kétségtelen dolog, hogy pl. Budapesten egy ipari foglalkozás sokkal nagyobb forgalmat képes felmutatni, sokkal több minőségű cikke lesz kelendő, vevőinek köre sokkal szélesebb és ezekből folyólag üzleti nyeresége sokkal nagyobb, mintha ezen üzlet Ns.-Militicsen állana fenn. Az egyes községek lélekszáma, esetleg azok egyéb viszonyai, mint vármegye, törvényszéki székhely, vasuti, gőzhajó-állomás, lényeges befolyást gyakorolván az egyes üzleti ágakra, az adó kivetésénél ezen viszonylatok szintén figyelembe veendőek.

Harmadik ismérv, mely az adó kivetésénél figyelembe veendőnek tartunk, az üzleti helyiség nagysága, illetve az érette fizetett lakbér. Minél nagyobb az üzleti helyiség, minél kedvezőbb helyen fekszik, annál magasabbra fog ez felrugni és ebből az üzlet jövedelmezőségére szintén következtetés lesz vonható.

Ha ezen négy körülmény az üzlet minősége, helye, segéd munkások száma és az üzleti helyiség nagysága, illetve bére, alapul vétetnék, akkor nagyjából egy kimutatást nyernénk, melynek első tétele alatt az egyes foglalkozások felsorolva jövedelmezőségük szerint foglaltatnának. Minden üzletág felosztanék, ismét több osztályba, mint kisebb nagyobb községben folytattatik minden egyes ily osztály aszerint, amint egy vagy több segéd munkással vagy azok nélkül és végül, mint kisebb-nagyobb üzleti helyiségben folytattatik, önálló rovatot nyerne s minden egyes rovat címén állandó adótétel birta.

Ha pl. egy fényképész Zomborban üzletet nyit, eleve tudja, hogy ily üzleti helyiség és ily segéd munkás szám mellett évi adója mennyire fog rugni. Nincs szüksége sem az államnak inquisitorius eljárásra, sem a félnek az elleni védekezésre. Aki ipart akar folytatni, az üzleti költségek közé már előre is felveheti az adót, már tudja, hogy általa kifejtett nagyobb tevékenység még ezen korlátok közt marad, nagyobb adótétel alá nem fog esni.

Igaz, hogy ezen adórendszer a kereskedelmi, ipari- és a szabadfoglalkozások nagy száma alatt száz és száz rovatra rugó adókulesal fogna birta, meglehetősen szövevényes volna különösen első alkalmazásánál.

Nem akarjuk ezzel szemben azon régi axiómát felhozni, melyszerint minden egyszerű adó igazságtalan, pedig ez elég is volna ezen ellenvetés megcáfolására, hanem elég lesz talán rámutatnunk pl. az osztrák-magyar monarchia vámtarifájára vagy egy másik díjszabás fizetésére, melyek sokkal bonyolultabbak és a nagy közönség mégis könnyűséggel igazodik el rajtuk.

Az adó kivetés ezen rendszere nem új. Franciaországban az u. n. patensadó már egy század óta ezen alapon nyugszik, a felosztást pedig részben az angol incometax is átvette.

Igen természetes dolog, hogy egy ily alapokra fektetett adórendszer hosszas, talán éveken át tartó előtanulmányt fog kívánni, mert a legcsekélyebb tévedés egész iparágak jövőjére fog kihatni. Azon küzdelem, mely az ipar- és az adótörvényhozás közt a szesz- és cukoripar terén fennáll, melynek minden évtized új és új adótörvényeket köszönhet, melyek alig hogy életbe léptek, az ipart ismét újabb, a törvény keretén belül újabb adóztatás nélkül is elérhető eredmények megkísérlésére sarkallják, ezen a téren is fel fog merülni. Tevékeny és hanyag, haladó és ósdi kereskedő és iparos közt ezentul is különbség fog lenni, csak hogy míg eddig az állam a maradiságra kisebb adóterhet hárt, ez alapon azt vagy nagyobb munkásságra, vagy más pálya választására szorítja.

Az állandó kereseti adókataszter a földadókataszter mása volna. Éppen úgy, mint a földadónál nem a tényleges eredmény, hanem csak a várható képezi az adóalapot, mely azonban a földnek ugar alá hagyása esetén csak úgy fizetetik, mintha az művelés alatt áll, hasonlóképpen a kereseti adó alá vont foglalkozások is ezen kivetési mód szerint állandó adó alatt állanak.

Hogy újabb törvényhozásunk sem idegen ezen eszmétől, elég talán az italmérségi díjra utalnunk, mely állandó tételben rovatik ki az egyes üzletekre és mely az összes üzleteket a lakosság arányában csakis 3-3 osztályra osztja.

Nem akarunk e helyütt részletekbe bocsátkozni, taglalni ama kérdést, hogy az adó két tételből álljon-e, egy fix és egy progresszív tételből, nem az egyes üzleti ágaknak nyújtandó kedvezményeket kutatni, az u. n. szabad foglalkozások, mint ügyvéd, orvos, építész stb. adójának ily alapon leendő kivetését, sem az általános jövedelmi pótdadónak ezen alapon szükséges módosításáról szólni, mindezek oly részletek, melyek a kivitelhez tartoznak, csak az volt szándékunk, hogy egy adó kivetési módot ismertessünk, mely Európa egy elsőrangú iparállamában már közel egy század óta áll fenn, mely mellett ez nagygyá, hatalmassá tudott lenni. Ezen általános elveket lehet-e alkalmazni a mi különleges, sokban eltérő viszonyainkra, az képezheti vita tárgyát, hogy nem fog-e a kincstári érdekekre káros lenni, azt nem mondjuk, az számítás dolga, hanem hogy igen sok panasznak, legyenek azok akár alaposak, akár alaptalanok, véget fogna vetni, annyira bizonyos.

Szeged vármegye.

Történetileg ki lehet mutatni, hogy nemcsak Csongrád, hanem egyéb vármegyék területe is jóval nagyobb volt hajdan, mint mai napság. Hogy Csongrád vármegye valaha Zentát és Szabadkát is magában foglalta, ez tudva van, de a régi territorialis jogok dacára, senkinek sem jutott eszébe az ezen városok környékét ezen vármegye számára vindikálni. A történeti jogok elévültek; a vármegyék területi viszonyai a török hódoltság után bekövetkezett általános restauráció alkalmával tetemesen megváltoztak, a területi épség nem respektáltatott s bizony sok vármegye egészen új alakot nyert.

Mióta Szeged rekonstrukciója befejeztett, újra szóba került Csongrád vármegye átalakítása. Az állítólagos terv szerint tudvalevőleg Szegeddel, mint központtal, egy egészen új vármegye alakítottatnék, melyhez a jelenlegi Csongrád, Csanád, Torontál és Bács-Bodrogh vármegyék adnák a szükséges territoriumot.

Mint hogy Szeged sz. kir. városi jelleggel bír, rá nézve a vármegyei székhelyé váló emelkedés különben nagyon közönyt dolog volna, ha e ténnyől nagyobb szabású anyagi föllendülést nem várna. A vármegyei tisztviselői kar emelné egyrészt a város intellektuális elemeinek erejét, másrészt lefoglalná az üres lakások egy részét; de sokat nyerne a város különösen az által, hogy az új vármegye közönsége ügyes-bajos dolgaiban ide lenne utalva s így emelné akarva, nem akarva a központi forgalmat.

Mindéz természetesen sok előnyt biztosítana

Szeged számára és innen van, hogy a szegediek sürgősen és hathatósan követelik az új vármegye kikerekítését, mely talán öszre végre parlamenti tárgyalás alá kerül.

A szomszédos vármegyék azonban e kikerekítéssel egészen másképp vannak. A falvaknak és községeknek egészen mindegy lévén, akár Szentest, akár Csanádra, akár Zomborba, akár Beeskerekre, akár pedig Szegedre járnak közgyűlésbe s más egyéb dolgokban, kétségtelen, hogy rájuk nézve a vármegye szervezése meglehetősen közönyt dolog. Tekintetbe vehetnék ugyan, hogy ha már utazniok kell, inkább utaznak egy nagy városba, minő Szeged, a hol látnak is, még vásárolhatnak is valamit, ha éppen szükségük van, de a zónatarifa beköszöntése óta a községi lakosok látás és vásárlás céljából — úgy látszik — mind a főváros felé gravitálnak, amiben egészen igazuk lehet.

Ami pedig magukat a szomszédos vármegyékkel illeti, ezek elvben valamennyien ellenségei az új vármegye kikerekítésének, mivel területük épességét féltékenyen őrzik. Egyik vármegye sem akarna veszteni területéből, pedig e nélkül Szeged vármegyét tudvalevőleg sohasem lehetne megalkotani. Az a kérdések kérdése tehát: melyik vármegye veszítsen többet s melyik kevesebbet. Bács-Bodrogh vármegye már azáltal is sokat veszít, ha Ó-Kanizsát és Martonost elvennék tőle, mert ez a darab föld többet ér gazdasági érték szempontjából, mint másfél felvidéki vármegye. Torontál félti északi községeit, melyek szintén a jobb és vagyonosabb területet képezik. Csanád végre, bár nincs sok veszíteni valója, most, midőn már alig van egyebe, mint történetileg híres neve, ősi jogait félti.

Igy állván a viszonyok, bármily jóakarói vagyunk is Szegednek, bizvást hisszük, hogy ha az új vármegye ügye az országgyűlés elé kerül, a szomszédos vármegyékben ellenmozgalmak fognak keletkezni, melyekkel a törvényhozásnak okvetlenül számot kell majd vetnie.

Dudás Gyula dr.

Hirek.

Ünneplés. Királyunk Öfelsége születésének 60-ik évfordulóját Zombor város közönsége az idén is szépen ünnepelte meg. A róm. kath. templomban 9 órakor, a gör. kelet templomban pedig 10 órakor tartott miséket a szokottnál is nagyobb számu közönség hallgatta. Az összes batóságok és hivatalok, főnökeik vezetése alatt, élükön a Lipót-rend keresztjével díszített Sándor Béla főispánnal, továbbá a közös hadsereg, honvédség és esendőrség tisztikara Uher Vilmos honvédőrnagy állomásparancsnokkal voltak jelen. A róm. kath. templomban a kaszinó-egyleti dalárda férfikara Zangl Józsefnek egy szép miséjét adta elő. Betétek voltak: Krall János „Ave Mariá”-ja, énekelték Sörös Antal és Staudacher József urak, meg Kainerstorfer Klótid „Adoratio salvatoris”-a, énekelt Karvázy József ur. A templom előtt 86 főnyi honvéd díszszázad adott, Koháry Gyula főhadnagy vezényszavára, jól sikerült ösztüzeket. A r. kath. templomban Fejér Gyula apát-plébános, a gör. keletben meg Kupuszárevics Lyubomir esperes celebrált nagy segédlettel. Tizenegy órakor a zsidó templomban volt istentisztelet, melyen dr. Fischer Mihály főbíró szép magyar beszédet mondott, egy vegyeskar pedig Komlós Ármint vezetése alatt az egyházi énekeken kívül Kölesy himnuszát is előadta. Délben a közönségsereg, honvédség és esendőrség tetteges állományból és tartalékos tisztjei az „Elefánt” szálló étkező termében közönséget rendeztek. A középületeken zászlók jeleztek az ünnepről.

Személyi hír. Dr. Haynald Lajos bíboros érsektünk a múlt héten a fürdőből székhelyére érkezett.

Nyugdíjaztatás. Kreybig Károly vezérőrnagy, a 45. honvédgyalogdandár parancsnoka, nyugállományba helyeztetett és neki ez alkalommal az ad honores altábornagyi jelleg adományoztatott.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Moldován László zombori m. kir. pénzügyigazgatósági számtisztet II. osztályu pénzügyminiszteri számtiszté nevezte ki.

Választás. Ujvidéken a középkereskedelmi iskolához a modern nyelvek tanárává dr. Müller Izor választott meg.

Erdőőri szakvizsgálat fog október hó 20-án és a következő napokon tartatni Zomborban a vármegye házában.

Értesítés. A zombori állami főgymnasiumba a tanulók felvétele az 1890-91-ik tanévre augusztus hó 29-31. napjain történik. Szeptember 1-én Veni Sancte. Az előadások szeptember 1-én kezdődnek. A beiratások reggel 8 órától 12 ig az igazgatósági irodában eszközölhetnek. A javító-, pótló- és magánvizsgálatok ugyanazon

Hirdetmény. Zombor sz. kir. város közönsége a mai napon tartott közgyűlésében a mérnöki hivatal szervezéséről szabályrendeletet alkotván, az 1886. XXI. t. c. rendelkezései alapján ezen szabályrendelet dr. Gertinger Pál I. s. aljegyző hivatalos helyiségében folyó hó 16-tól kezdve 30 napon át közszemlére fog kitétetni, ott a hivatalos órák alatt betekinthező és ellene felebbezések ugyanezen idő alatt a városi tanácshoz címezve benyújthatók. Kelt Zombor sz. kir. város közönségének 1890. évi augusztus hó 14-én tartott rendkívüli közgyűlésén. Dr. Csíhás Benő polgármester.

A szabadkai negyedmiliós lopás bűnperében két napig tartó tárgyalás után a napokban hozott ítéletet a kir. kuria Osztróvszky József tanácselnök vezetése és Kelemen Mór dr. előadása alapján. A szabadkai törvényszék Vucsetich Imrét lopás és orgazdasággért 10 évi fegyházra, Bulgovics Antalt szándékos emberölés s betöréses lopás miatt 10 évi fegyházra, Madaczky Antalt 6 évi fegyházra, Törköly Verát 5 évi börtönre, Gyurkovits Mózes 5 évi börtönre, Csonka Bálintot 12 évi fegyházra, Faragó Józsefet 5 évi fegyházra ítélte. Ezekon kívül Korhcz 8 évi fegyházra, Sipos Demjén és Kristóf Imre 2-2 havi fogházat s a többi vádlottak kisebb-nagyobb büntetést kaptak. A kir. tábla az első bíróság ítéletén a következő lényegesebb változtatásokat tette: Bulgovics Antal büntetését 15 évre emelte föl, Gyurkovits büntetése 4 évre, Törköly Verát 2 és fél évi börtönre szállított le. A kuria szüneti büntető tanácsa, Bulgovics Antalra nézve a törvényszék ítéletét, a 10 évi fegyházra, hagyta helyben. Madaczky Antal büntetését 6 évről 8-ra emelt, Csonka Bálintot 12-ről 11-re szállította le, Faragó Józsefet 5 évről 6-ra emelte föl, Sipos Demjén és Kristóf Imre büntetését pedig 1 óra szállította le, egyebekben azonban a tábla ítéletét helybenhagyta.

Közszemlére kitétt pótdadó lajstrom.

Zombor sz. kir. város tanácsa részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a zombori adókövető bizottság által a folyó évben 1890-92. évre megállapított III. oszt. kereseti adóról szóló kivetési lajstrom az abban megállapított III. oszt. kereseti adó után kivetett általános jövedelmi pótdadóra nézve, az 1883. évi évi 44. t. c. 18. §. értelmében 8 egymásután következő napon, vagyis 1890. évi augusztus hó 16-ától augusztus hó 23-áig bezárólag a város adóügyi osztályánál mindenki által betekintés végett közszemlére kitétetik azon figyelemmel, hogy a fentemlített adó után kivetett általános jövedelmi pótdadó ellen: a) azon adózók, kik a megelőző évben a kivetési lajstromban tárgyalt adóval már megtróva voltak, a lajstrom közzétételét követő 15 nap alatt; b) azon adózók pedig, kik a kivetési lajstromban megállapított adóval a folyó évben első ízben rovatnak meg, adótarozásuknak az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a közigazgatási bizottsághoz feltehetőnek. A netáni felebbezések a zombori m. kir. pénzügyigazgatásnál nyújthatók be. Zomborban, 1890. évi augusztus hó 12-én. Dr. Csíhás Benő, polgármester.

Meghívó. Az új-verbázi ifjuság a kaszinó helyiségeiben a gymnasium és a műkedvelők színpadja javára f. évi augusztus hó 21-én táncal egybekött műkedvelői előadást rendez. — Szinre kerül a „Hármas szövetség”. Vigjáték I. felvonásban. Irta Torkos László Személyek: Kamilla, Olga, Piroška testvérek, Wagner Ilona, Rónai Elvira, Delhaes Lujza k. a. Rétfalvy Zoltán, Diener Lajos. — „Angolosan”. Vigjáték 2. felv. Irta Görner. Magyarosította Komlósi Ferenc. Személyek: Szivesi Adél, fiatal özvegy, Delhaes Hedvig k. a. Mari, komornája, Polakovits Paula k. a. Ippelberger Salamon, bankár, Unger Emil. Róza, neje, Wilhelm Szidonia k. a. Gibbon Eduárd, Hoffmann József. John, szolgája, Mauer Károly. Olesó Flórián, fogadós, Roth Aladár. Fric, Jean, pincérek, Hilkené Fülöp, Wagner Károly.

Hirdetmény. Zombor sz. kir. város közönsége a mai napon tartott közgyűlésében az uti biztos minősítéséről szabályrendeletet alkotván, az 1886. XXI. t. c. rendelkezései alapján ezen szabályrendelet dr. Gertinger Pál I. s. aljegyző hivatalos helyiségében f. hó 16-tól kezdve 30 napon át közszemlére fog kitétetni, ott a hivatalos órák alatt betekinthező és ellene felebbezések ugyanezen idő alatt a városi tanácshoz címezve benyújthatók. Kelt Zombor sz. kir. város közönségének 1890. évi augusztus hó 14-én tartott rendkívüli közgyűlésén. Dr. Csíhás Benő, polgármester.

Értesítés. A budapesti állami közép-iskolákban (Népszínház-utca 9. sz.) a jövő iskolai évre a beiratásokat szeptember 1-től 10-ig tartják. Az intézetnek 5 szakosztálya van: építészeti, gépészeti, vegyészeti, fémvasipari és faipari. Felvételi feltételek: négy gimnaziális, real- vagy polgáriskolai osztály végzése jeles, vagy legalább jó eredménnyel s legalább egy isk. szüneti gyakorlat a választandó szakban. Nem jeles vagy jó osztályzatú tanulók felvételi vizsgát tesznek. Szükséges iratok: az I-IV. középiskolai osztályokról szóló iskolai bizonyítványok, hitelesített munkabizonyítvány, orvosi és himnológiai bizonyítvány. Lefizetendő díjak: az építészeti szakosztályban összesen 22 frt, a többi szakosztályokban 27 frt.

A magyar cukoripar pangásának okai.*)

Remélhető-e, hogy hazánkban a cukoripar felvirágzik?

Cukoriparunk pangása több körülményben leli magyarázatát.

A magyar cukorrépa általában kevesebb cukrot és — a gyártásra nem előnyösen — több ásványi sót tartalmaz, mint az osztrák, német és francia cukorrépa. Ennek oka, amint számos újabb megejtett pontos kísérlet fényesen bebizonyította — nem talajunk vagy éghajlati viszonyainkban keresendő, de a kezdetleges művelési módban. Tessék a répának megadni azt, amit kíván, tessék a földjét jól és okszerűen megmunkálni, tessék a répát a kellő ápolásban részesíteni és a vetéshez jó vetőmagot használni, e bajon segítségre lesz!

*) Mutató Rombay Dezső urnak, a Bács-Bodrogi vármegyei gazdasági egyesület titkárnak ímént megjelent művéből.

A másik oka cukoriparunk állapotának a közlekedési eszközök hiányossága s ezzel a répa szállítás és kőszén drágasága. E panasz ma már talán tárgytalan, mert az utolsó években vasutaink bámulatos módon megszaporodtak és a szállítási költséget minden gazdasági terményre és így a répara is, nemkülönben a szénre rendkívül leszállították.

A harmadik oka, hogy gyáraink legnagyobb részét kezdetlegesen voltak berendezve. Az egészségtelen spekulációban — kevés kivétellel — híven követték a magyar gyárosok a külföldet, de műszaki berendezésben nem, s így a rossz gazdálkodás kérélhetetlen következménye: a bukás, a legtöbb gyárnál elmaradhatatlan volt. Ugyan e számlára megy a gyártmány rossz sága is. Magam voltam tanuja egy fűszerkereskedőnél, hogy a frissen érkezett cukorsüveg felvágva belől lágy volt. Az illető gyár, ahonnan e jeles cukorsüveg került, szerencsére már nem kompromittálja a magyar cukoripart, mert megérdemelt sorsára jutott — megbukott. Ma már saját kárukon megtanulták gyárosaink, hogy a külfölddel szemben csak úgy állhatják ki a versenyt, ha gyáraikban a technika legújabb vívmányait alkalmazzák, mert csak így lehet ugyanazon répából a cukrot kevesebb költséggel állítani elő; — belátták, hogy csak teljesen kifogástalan árú szabad a piacra bocsájtani, mert csak így nyerheti meg a fogyasztó bizalmát.

A negyedik, talán legnyomósabb oka cukoriparunk pangásának kedvezőtlen adózási rendszerünk volt. A 60-as és 70-es években hétszer módosították cukoradó törvényünket s egyik módosítás sem vált be sem az állam, sem a termelő, sem a gyáros szempontjából. Az 1878-iki cukoradótörvénynek, mely 1888-ig volt érvényben, az a nagy hátránya volt, hogy magát a répát adóztatta meg. Ezen rendszer mellett, minthogy Ausztriában is ugyanazon törvény állott fent, nagyon természetes, hogy a cseh, morva, sziléziai gyárosok és termelők az ő jobb répájokkal előnyben voltak, a konkurenciában mindég a magyar gyárak és ezzel a magyar répatermelők húzták a rövidet. A legújabb, 1888-iki XXIII-ik cukoradótörvény szakít a régi rendszerrel és a mi szempontunkból előnyösebb és igazságosabb terményadót hozza be, magát a kész cukrot adóztatja meg. E törvény üdvös hatása már is mutatkozik; alig lépett érvénybe, létesült a hatvani, a mezőhegyesi, szerencsi és botfalvi cukorgyár, építik a selypi, nagy-atádi, temesvári gyárat, tehát hét gyárnak létesülése már befejezett tény s ezenkívül 8-10 tervben van. Ilyen arányban emelkedett a répatermelés is, 1889-ben 68,400 kat. holdat vetettek be répával, ez évben (1890) körülbelül 90,000 kat. hold van bevetve. A cukoriparunk az utolsó kampagneban majdnem egy millió mmázsa volt, vagyis több, mint a befogyasztás.

Ezek után önkénytelenül azt kérdezi az olvasó, hogy van-e kilátás a magyar cukoripar felvirágzására? nem-e csak szalmaláng e pillanatnyi felkelés, a cukorgyár alapítási kedv? — Erre válaszom a következő: miután cukoradó törvényünk szakemberek véleménye szerint viszonyainknak megfelelő; miután közlekedési viszonyunk az utolsó években rendkívül javult és olcsóbbá lett; miután hazánk legtöbb vidéke kétségkívül alkalmas a répatermelésre; miután újabb gyáraink műszaki berendezés szempontjából semmi kívánni valót sem hagynak hátra; miután a gazdálkodás alaposan belátta már, hogy a gazdasági válsággal szemben csak úgy marad győztes, ha a túlságos mérvű gabnatermelést részben a jövedelmezőbb répatermeléssel pótolja; ha gazdáink összes igyekezetüket oda irányítják, hogy ne csak sok, de okszerű műveléssel jó répát is termeljenek: *cukoriparunk felvirágzásának s ezzel mezőgazdaságunk fellendülésének mi sem áll utjában.*

Ezzel kapcsolatosan felmerül egy másik kérdés is, az t. i. hogy tekintettel arra, miszerint a magyar gyárak már is jóval többet produkálnak, mint amennyi a belszükséglet, vajjon nem fog-e beállani a túlprodukción? Ezt részéről nem tartom bekövetkezhetőnek, mert a magyar gyárak túlszaporodásának útját állja a kézi munkaerő korlátoltsága; répát sem lehet az ország minden vidékén termelni s aztán eltekintve az évenként fokozódó fogyasztás és szükséglettől, mindig számíthatunk kivitellel, mert Európának körülbelül csak 1/4-de termi meg a cukorrépat.

A mai viszonyok teljesen indokolttá teszik azon nagy lelkesedést, melylyel hazánkban legújabbán a cukorgyárak alapításának ügyét felkarolták. De hogy a nagy lelkesedés vége szomorú kiábrándulás ne legyen, nem tudom eléggé ajánlani mindenkinek figyelmébe, hogy mielőtt cukorgyár létesítéséhez fogna, vessen számot a helyi viszonyokkal. Még az adott kedvező viszonyok közt is csak úgy prosperálhat e vállalkozás, ha az illető vidék mezei- és gyári-munkásokban nem szenved hiányt, ha legalább két-három évi pon-

tos kísérlet után meggyőződés szerzetett arról, hogy az illető vidéken úgy minőség, mint mennyiség tekintetében kielégítő répatermés várható, mert amint fentebb mondtam, Magyarország legtöbb vidéke valószínűleg megfelelő ugyan a répatermelésre, de e tekintetben nem lévén meg minden vidék kipróbálva, ez csak általánosságban áll.

Rombay Dezső.

A „Kalocsai Néplap“-nak.

Folyó hó 10-én engem és számos zentai polgárt az a kitétetés ért, hogy a „Kalocsai Néplap“ 32. száma a lap szerkesztőjének szivességéből megküldött. At is olvastam figyelemmel annak „Az erkölcsstan hamis apostolai“ című cikkét.

Életelveimről térek el, sőt gyöngédtelenséget követnék el a cikk írója ellenében, ha vallásos meggyőződéséről csak gondolatban is eltántoritani kívánnám. — En is az egyedül üdvözítő róm. kath. anyaszentegyház hívei közé tartozom, de ez a körülmény — vallásom alapelvei szerint is — nem hogy kizárná, hanem ellenkezőleg szigorú kötelezésem teszi, hogy szerény működési körömben a többi vallásfelekezeti erkölcsi oktatását is szívesen hordjam. Oka vagyok-e én annak, hogy a vallásfelekezetek önzetlen támogatását a vezetésre bizott intézet növendékeinek vallás-erkölcsös irányban való nevelés-oktatásánál nélkülözöm kell? Az erkölcsstan hamis apostola az, ki a felekezeti indolencia dacára tiszta szívből, lélekkel azon fáradozik, hogy növendékeinek erkölcsi érzékét a legjobb belátása szerint fejlessze, ápolja, megszilárdítsa? Feleljenek e kérdésekre azok, kik az önzetlen nemes törekvésre elismerés helyett a gyanúsítás bélyegét sítik. Miért hangzik fel a sajtóban itt-ott, épen *hírsorsosaim* részéről, egy-egy hang erkölcsstan oktatási tervemet ellen? Miért nyugosznak bele, miért helyeslik azt a többi szinten nem kevésbé érdekelt hitfelekezetek? Avagy talán azt hiszi i. t. cikkkező ur, hogy egy bizonyos felekezeti hit szellemében lehet csak a hazának erkölcsös, értelmes, munkás fiakat nevelni? — Ezt az epochális naivságot cikkkező urról nem tetelezem fel.

Ismeretes az olvasó előtt, hogy az én erkölcsstan oktatási tervemet szerint egy arra, egy társadalmi állásánál, mint értelmi képességénél fogva teljesen alkalmasnak bizonyult világi egyén (gymn. igazgató) vezetése alatt a növendékek, vallásfelekezeti különbség nélkül, tehát római katolikusok, protestánsok, g. keletiek, izraeliták együttesen nyernek az erkölcsstanból oktatást. S ugy látszik éppen ebben látja cikkkező ur a veszélyt, nem a tananyagban, melyről egy szóval sem emlékezik meg.

Hogy az igen t. olvasóközönség tájékozva legyen a zentai ipariszkola erkölcsstan anyagáról, legutóbbi értesítőnkől ide iktatjuk az előadott tananyagot:

„Általános tudnivalók az erkölcsstan körében. — Az erkölcsstan felosztása. — Kötelességtan. — Társadalom. — Az embernek önmaga iránti kötelességei. — Testünkre vonatkozó kötelességek, ugymint: testi életünk fenntartása, egészségünk és épségünk megőrzése, testünknek kiművelése. — Lelkünkre vonatkozó kötelességek. — Az elme, kedély és akarat kiművelése. — Az életpálya. — Külső javaink. — A vagyon, becsület. — Felebarátunk lelkeire és testére vonatkozó kötelességek. — Vallási kötelességek.“

Tessék ebből kibetűzni azokat az erkölcsmeteljesítő tanokat, melyekkel cikkkező szerint a zentai ipariszkola igazgatója egy egész generációt a gehenna tűzének szolgáltatót ki.

Idézi cikkkező ur a zentai ipariszkolai értesítőből az igazgató következő szavait:

„Erkölcsstanárunknak a tananyag kidomborításában kitűnő utmutató volt Compayre Gábor francia írónak rövid idő alatt igen sok kiadást ért „Erkölc- és alkotmánytan“-a, mely Szűcs Lajos ur magyar átdolgozásában legközelebb hagyja el a sajtót. A paedagogiai taptant és kitűnő módszer e remekből olvasóink gyönyörködésére alább közlünk néhány érdekes részletet.“

Megjegyzem itt, hogy a művelt francia nemzet közvéleménye szerint Compayre-nak fennebb érintett műve a maga nemében oly tünemény e téren, mely a legilletékesebb szakköröket is a szó szoros értelmében meglepte. Cikkkező ur, ki a művet csak a közlött pár részből ismeri, a francia közvéleménnyel merészen szembe szállva egész határozottsággal kijelenti, hogy az számos, ésszerűleg helytelen meghatározást tartalmaz.

Szerénységem tiltja, hogy egy világszerte elismert francia genie-nek védelmére keljek; megvédelmezé ő azonnal önmagát.

A műből közölt részekben nem válogatva, közöljük mindjárt az elsőt:

A család meghatározása.

Pista, aki különben elég okos tanuló volt, gyakran belesett abba a hibába, hogy meggondolatlanul beszélt. Többek közt, midőn egyszer a tanító ur azt kérde a tanulóktól: Mi a család? Pista minden gondolkodás nélkül hangosan s ujjain számlálva így szólt:

— A család: 1. az atya, 2. az anya, 3. a gyermekek.

— A családban bizonyára megvannak ezen személyek, válaszol a tanító ur, hisz ezek alkotják azt; épp egy faluban is megvannak azon egyének, kik azt lakják; egy falban a kövek, melyekből a fal áll.

De egy falban más is van, mint egymás mellé és fölül rakott kövek; ott van a vakolat, mi a köveket összetartja.

Egy faluban más is van, mint lakók, kiknek házai szomszédosok. Ez a más: a lakók közt lévő baráti, szomszédi és rokoni viszony.

Épp egy a családban nemcsak atya, anya és gyermekek vannak, kik ugyanazon tető alatt egyesültek; ott vannak még ezeknek a közös érdekek, érzelmeik és egymás iránti kötelességeik is.

Tehát mi a család?

Pista zavarba jött, nem felelt és várta, hogy a tanító ur beszéljen tovább. A tanító ur felnyitott egy kis könyvet s abból a következőket olvasta:

„Ha többen élnek együtt, ha egymást szeretik, ha mindegyik jobban szereti a többit, mint magát; ha egyiket boldoggá teszi a többinek öröme, boldogtalanná a többinek szomorúsága; ha az egyik kész a többirel gondoskodni, mikor szükségük van rá, a többi vidéni, mikor megtámadják; ha az egyik inkább maga szenved, mintsem a többi szenvedni lássa, ha mindnyájának összevéve egy szív dobog a kebelében: akkor ezt családnak nevezük.”

Összefoglalás. Egy teljes családban két csoport személy van: először az atya és az anya, azután a gyermekek. De hogy a család tényleg fennálljon, kell, hogy e különböző személyek egymást egész életükben segítsék és szeressék.

Kérdések. Hány csoport személy van egy teljes családban? Mely érzelmeknek kell ugyanazon család tagjait egyesíteni? Van-e az állatoknál igazi család? Nincs, mert a kisse felcserepedett fiókok magukra hagyatva semmi hálát, semmi vonalmat nem tanúsítanak szüleik iránt.

Lehet-e már ennél vonzóbb, kedvesebb, érthetőbb modorban a népközlésben lehozni, megállapítani a család fogalmát?

Adhat-e a családnak valaki, legyen bár az az Urnak felkent szolgálója, ennél egyszerűbb, a gyermekéshoz alkalmazottabb, magasabb, lélekelőbb meghatározást?

Az egész mű szigorú következettséggel ebben a módszerben tárgyalja az erkölcs- és alkotmánytanak népközlési tananyagát.

A fennebb közölték után minden megjegyzés nélkül a t. olvasóközönségre bízom a t. cikkező ur bíráló képességének bigdadt megítélését.

Erínti még cikkirő, hogy a „Bácska” a zentai ipariskola értesítőjét ismertette, erkölcs-tanítási tervezetemet „nagy és okos dolog”-nak mondja. Ezért cikkező ur elnevezte nevezett lap érdemes szerkesztőjét *erőteljes* katolikusnak. Sem a „Bácska” szerkesztője, sem szelvény munkatársa: Muhoray ur nem szorult az én gyenge tollam védelmére; nekem a cikk ezen részére csak annyit a megjegyezni valóm, hogy én a „Bácska”-nak, mint egyik legelőkelőbb vidéki lapnak elismerő nyilatkozatára mindenkor *bánska* vagyok.

Cikkező ur, mint ki a zentai tanügyi viszonyokat ismerni látszik, ismerhetné a zentai népközlés igazgatóját arról az oldaláról, hogy sem egyeseket, annál kevésbé tanügyi hatóságait félrevezetni, avagy tévedésbe ejteni nem szokta. Minden hivatalos fellépésemet a nyíltság, őszinteség jellemzi; kartársaimat, barátaimat a kartársi és baráti őszellen vonzalom melegeivel igyekszem magamhoz láncolni; az irigykedést, kétségbeesést csak hirtől ismerem. Lehet, hogy egyes intézkedéseimmel a tanügyi terén olykor-olykor nem találok el a leghelyesebb utat, de még eddig azt senki sem vonta kétségbe, hogy szándékaim tiszták s életem legszentebb feladatának ismerem a legmelegebb ügyeszeretettel, fáradhatlan buzgalommal szolgálni azt az ügyet, melyen már gyermekkorom óta rajongó lelkesedéssel csüggek. Hasonlítsa össze cikkező ur városunk 8 év előtti tanügyi állapotát a mostanival, tudakozódjék szakkörökben a vezetésem alatt álló tanterületről, hogy munkásságával és szakértelmével a kedvezőtlen viszonyok dacára minő tekintélyt vívott ki magának a megyei tanítás körében: akkor hiszem, hogy legalább is elhamarkodott állításnak fogja találni azt, a mit Zenta város sirlalmas tanügyi állapotáról mond. Cikkező ur jóindulatát élénk világításba helyezi az is, hogy az iskolák túlműködését is az igazgató hibájául rója fel, azon igazgató hibájául, kirol az iskolaszéki irattárból kimutatható, hogy 8 év működése alatt számtalanszor, minden kigondolható természetes és mesterkélt iskolázási rendszer (Haltime) ajánlásával igyekezett a túlműködést megakadályozni s így a nevelés-oktatás sikerét fokozni.

Cikkező ur, hogy jellememet azok előtt, kik nem ismernek, kétes színben tüntesse fel, a valósággal ellenkezőleg a sorok között azt igyekszik kimutatni, mintha én az erkölcs-tanítást az ipariskolai tantárgyak közé általános uton beempepíztetem volna. Ennek megcáfolására utalom cikkezőt az ipartanodai bizottság irattárában elhelyezett javaslatomra s az erre vonatkozó bizottsági egyhangu határozatra; ebből meg fog győződni cikkező ur, hogy gyanúsítása alaptalan volt, mert én a szervezeti szabályzatnak ide vonatkozó pontját sem el nem hallgattam, sem el nem ferdítettem, de nem is tehettem volna egy olyan lelkiismeretes, mindenre kiterjedő figyelmű elnök előtt, mint Székfi György városi főjegyző ur. S hogy az a kilenc tized részben egyszerű iparosokból álló bizottság tervezetemet egyhangu helyesléssel fogadta, jele annak, hogy a zentai ipariskolai bizottság, mely egy ipariskola igényeinek mindenben megfelelő, ily tapintatos, észszerű határozatot hozott, még sem áll olyan simplex elemekből, mint cikkirő ur hiszi. Felette korlátolt adminisztratív jártasságra vall, továbbá cikkirő urnak beempepízési gyanúja, ha még azt sem tudja, hogy minden iskolaszéki és ipariskolai határozat fogadását megelőzően jóváhagyás végett a kir. tanfelügyelőséghez beterjesztendő. Ebből az is következik, hogy nemcsak az ipariskolai bizottságnak, hanem a tanfelügyelőnek is tudomása van a tanulók eszt. kiművelő, szívét nemeseítő, jellemüket fejlesztő eme modern, üdvös intézményről. De még ennél is tovább megyek, a kir. tanfelügyelő ur látogatása alkalmával már két ízben is gyönyörködhettem azokban a magasabb dolgokban, melyek a zentai ipariskolában erkölcs-tanítást előadnak. Ezen kívül majdnem minden ipariskolai értesítőnkben hangsúlyozva van az iparos tanulók erkölcs-tanítása; az 1886-7-ik tanévi értesítőnkben ennek külön önálló cikk volt szentelve, melyben a tananyag is meglehetősen részletességgel tárgyalatott; az idei értesítőnkben szintén erkölcs-tanításunk módszerét bemutató néhány szemelvényt is közöltünk; ezek az értesítők mind megküldettek a tanügyi kormány elöljáróságoknak, a miniszteri biztosnak, az összes ipariskoláknak, a nagyobb városok középiskoláinak, népközlésnek; egyezőval a zentai ipariskola erkölcs-tanítási tananyagáról, kezelési módszeréről kimerítő tájékoztatást szerethet nemcsak a tanügyi kormány, hanem az egész ország. Ezekből azt hiszem, meggyőződhetett az igen t. olvasóközönség, hogy cikkezőnek beempepízési gyanúja légből kapott, rosszakaratú koholmány.

Kinos vergődésre mutat, midőn cikkirő — kifogyva mindkét lábra sántító argumentumából — az éle fégyveréhez nyul. Idétlen élcelésre csak annyit jegyzek meg,

hogy Szűcs Lajos és Czehe Győző nem a katekizmusnak tulajdonítják kizárólag, hogy legalább is olyan becstelen, hasznos és jó honpolgárokká képeztettek, mint cikkirő ur.

Legérdekesebb állítása cikkezőnek az, hogy — mint értesülve van — Czehe igazgató minduntalan elárulja, hogy a kath. hit- és erkölcs-tanítást nem barátja. Ennek bizonyítására írásbeli bizonyítékkal is szolgál. Miből áll ezen bizonyíték? A tanév elején tartott polg. isk. konferencián, mint mindenütt szokásban van, az igazgató felidézni szokta azon irányelveket, melyeket az egyes tantárgyak módszeres kezelésében a tancélt elérendő követni helyeseknek tart s azokat a testület figyelmébe ajánlja. A hitoktatásra vonatkozólag a többi között ezeket mondotta: „A hitoktatás anyagának s kezelési módszerének megállapítása az illető egyházi hatóságok jogköréhez tartozván, ezekre nézve utasításokat adni nem lehet feladatunk; arra azonban nagyon kérem az igen tisztelt hitoktató urakat, hogy sziveskedjenek tárgyaikat a fennebb hangzottak irányelvek szerint kezelni, vagyis arra törekedni, hogy a hitoktatás is jelentékenyen hozzájáruljon az intézet értelemfejlesztő céljainak eléréséhez.” Ebből nagy bölesen azt hozza ki cikkező, hogy az igazgató az oktatási módszerben egy avatatlant kontár s hogy a hitoktatással ellenszenvezik. A többi tantárgyak kezelői, kikhez szintén intéztem hasonló irányu felhívást, nem láttak semmi sértőt utasításaimban, csak egy, a zentai polg. iskola kötelekén valószínűleg kívül álló elfogult toladok. Igaz maradt az, hogy irni könnyű, de logikával is írni, már nem oly könnyű dolog.

Cikkező törvénytelennek és botrányosnak festi a zentai ipariskola állapotát. Mi a kalocsai ipariskolai állapotokat nem bolygatjuk, mindazonáltal anélkül, hogy az igazgató urat, vagy tanfőnököt okolnók, nem tartjuk érdektelennek egy f. é. aug. 11-én Kalocsán nevűnkre feladott levélből a következő, általunk csaknem hihetetlennek tartott dolgokat közölni: „A kalocsai lap szerkesztője igen rossz színben tünteti fel a zentai iparos tanonciskolai állapotot; én pedig uraságodnak a kalocsai ipariskolai állapotokról írok szíveségből némi tudósítást; évekkel, körülbelül 3-4 évvel ezelőtt iparostanoncaink annyira vitték az erkölcsiséget, hogy nem érve be a napirenden volt piaci rendkívüli lopásokkal, mestereiktől elsököve, rablóbanda módjára szervezkedve, éjjel-nappal a határban tanyáztak s loptak, a mit csak elértek; a bandának már löfegyvere is volt. A piaci lopások ma is napirenden vannak; 3-4 tagból álló banda többször 30-40 drb dinnyét is ellop egy délelőtt; valóságos rémei a jankováci és szent-istváni dinnyearásoknak. Pár évvel ezelőtt kalát alá rejtett ólmos botokkal és késekkel felfegyverkezve jelentek meg az előadásokon s olyan kihívólag viselkedtek, hogy a tanítást rendőri felügyelet alatt kellett megtartani. Mőcsy uram lapjában mindezekről szépen hallgat, pedig ezek mind tények stb. stb.” Ha a zentai iparostanulók ilyen megdöbbentő vádakkal volnának illetetők, cikkező ur bizonyosban két kézzel ragadta volna meg az alkalmat a tanulók fásultságát a böleseletti erkölcs-tanítás gyászos eredményének feltüntetni. Mi ezt, mint afféle avatatlant kontár, nem tesszük, mert nagyon jól tudjuk, hogy egy ipariskola fegyelmességét megkönnyítheti az a körülmény, hogy a tanulók (mint pl. Kalocsán) osztályonként külön-külön heti egy órában rendszeres róm. kath. hitoktatásban részesülnek, de e tekintetben a teljes siker elérésére még más, nemkevésbé fontos feltételektől is függővé van téve.

Cikkező ur erősen kételkedik, hogy a zentai ipariskola igazgatója és erkölcs-tanára böles és tudós emberek volnának. Ha ezt rólunk akár magunk, akár más állította volna, akkor oka lehetett volna cikkező urnak az erős kételkedésre; így azonban cikkezőnek befejező sorait egy, az Ur felkent szolgálóját súlyosan compromittáló éretlenségnek tartjuk.

Végül ne gondolja cikkező ur, hogy nem ismerjük azt a titkos rugót, mely intézetünk belligyeibe való jogtalan beavatkozásra készítette; de nemkevésbé ismeretes előttünk liboros éreketünk ő eminenciájának is azon fenkölt gondolkodása, hízlegéset megvett igazságszeretete, melylyel az ilyen csuszó-mászó hivataln toladokokat visszautasítani szokta.

Czehe Győző,
a zentai ipariskola igazgatója.

A közönség köréből.

Tekintetes Szerkesztőség!

A „Bácska” 62. számában rigyicai Kovács Béla helybeli gyógyszerár-kezelő közegetől megjelent egy cikk, a „postások köréből”, mely engem inkorrekt eljárással vádol a közönség irányában.

A közönség előtt szükségesnek tartom azt az egyet napfényre hozni, hogy igenis a temesvári tek. posta- és távirdaigazgatóságtól folyó hó 3-án 6772. sz. alatt megkaptam a keresett elégtételt.

Ami pedig a hivatalos órákat illeti, nagyon sajnálom, hogy a gyógyszerári kezelő közege, rigyicai Kovács Béla, négy szemmel néz és mégsem látja a hivatalban kifüggesztett órarendet, mely a temesvári tek. posta- és távirdaigazgatóság aláírásával el van látva.

Ezek után hiszem, hogy az ügyvel tisztában vagyunk és részemről a tollharcot tovább folytatni állásomnál fogva nem akarom és nem is fogom.

Csuroghon, 1890. évi augusztus hó 15. én.

Kiss Vendel,
kir. postamester és távirda-kezelő

Naptár. Augusztus.

Havi és heti nap	Katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
19 Kedd	Lajos p.	Sebald	7 Dometius
20 Szer.	Istvan király	Istvan kir.	8 Istvan kir.
21 Csüt.	Bernát	Bernát	9 Máté ap.
22 Pént.	Timotheus	Alfónz	10 Lőrinc

Felölös szerkesztő: **Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.**
Helyettesíti:

Laptulajdonos és kiadó: **BITTERMANN NÁNDOR.**

Zembar, 1890. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomtatás.

HIRDETÉSEK.

Egy jó házból való fiu
— keresztény —

gyakornoknak
felvétetik Schlachter József
fűszerkereskedésében Jankovácson.

Hirdetmény.

A zombori kir. törvényszék telekkönyvi hatóságának 661/1889. sz. végzése alapján közhírré teszem, miszerint a zombori 213. sz. tjkönyvben foglalt, Zomborban az apatini utcában 8. ö. i. szám alatt levő, 6 szoba, beüvegezett széles folyosó, és a szükséges mellékhelyiségekből álló kényelmes lakházat **folyó 1890. évi november hó 1-én** kezdődő használatra bérbe adom.
Zomborban, 1890. évi augusztus hó 10-én.

Lippert Ferenc,

ügyvéd, mint zárgondnok.

3-3

3787. szám.

kg. 1890.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megye ó-becsei járásba kebeleztet Turia községben üresedésben levő községi szülésznoi állásra ezennel pályázat hirdetetik.

Ezen állás javadalmazása: havi előleges részletekben nyerendő évi 150 ft fizetés és a szabályrendeletben megállapított minden szüléstől 50 kr és minden további látogatásért 20 kr.

Felhívom ennél fogva azon okleveles szülésznek, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy ez iránti kérvényüket az oklevéllel felszerelve, hozzám **f. évi szeptember hó 1-ig** nyújtsák be. Pályázótól a szerb nyelv bírása megkívántatik.

A választási határnap a kérvények beérkezése után fog kitűzteni.

Ó-Becsen, 1890. augusztus 3. án.

Vibirál József,
szolgabíró.

3-3

Uj üzlet nyitás.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudására hozni, miszerint Zomborban a főutcában, a **Falcone Lőrinc**-féle házban, közvetlen Goldfahn és Stein rövidárkereskedések között

uj szijgyártó-üzletet

nyitottam.

Vannak raktáron lőszerszámok, nyeregzszerzsámok, kötőfékek, kappelezaum, izzasztók, többféle finom ostonyelek, ostorok, kutyaostorok, kutya-nyakravalók, kutya-szájkosarak, kutya-vezető pórások, lovasglópcák, nyeregkantárok, elefántesontkarikák, lőfésűk stb. minden e szakmába vágó tárgyak nálam a legjutányosabban kaphatók.

Kérve a nagyérdemű közönség becses pártfogását, maradtam

kiváló tisztelettel
Schlötzer Márton,

szijgyártó

Zomborban, a főutcában.

3-1

2457. szám.

Gubacseldási hirdetmény.

Az alulirt m. kir. erdőhivatal irodájában **folyó évi augusztus hó 28-án délelőtti 9 órakor** megtartandó árverésen a bezdáni, apatini és doroszlói erdőgazdálkodásokhoz tartozó összes kemény erdőben az 1890. évből termett gubacs gyűjtése, felsőbb jóváhagyás fentartása mellett, a legtöbbet ígérőnek eladatni fog.

Az árverési és szerződési feltételek az alulirt erdőhivatal és az illető erdőgazdálkodásoknál a szokásos hivatalos órákban megtudhatók.

Kikiáltási ár az első ajánlat.

Apatin, 1890. évi augusztus hóban.

M. kir. erdőhivatal.

5578. szám.

kg. 1890.

Pályázat.

Kupuszina községében üresedésbe jött községi szülésznoi állásra ezennel pályázat nyitattik s pályázók felhívattak, hogy kellően felszerelt kérvényeiket **folyó hó 30-ig** alulirt szolgabíróságnál benyújtsák.

Ezen állás javadalmazása következő:
a) készpénzben 100 ft;
b) szülésznei segélynyújtásért 50 kr.

Apatinban, 1890. augusztus 13-án.

Főszolgabíró szabadságon:

Jeisel Henrik,
szolgabíró.

2-1

XI
Egyes
Elt
minden
zán elb
rázó kis
gal e sz
a művel
Ner
len, ha
körében,
pénzzel
időben e
módu es
gora düll
ellen ner
Hajj
denitt.
minden
ismeretes
ez ver k
nézve un
a humor,
abban, n
zókat zo
amerikai
szaporit
Hát
ra bizony
a folyton
túrhetetl
kös nyik
foglalkoz
nál fogva
madt gon
mört érez
eszméik v
tikai érzet
Az a
művészet
éppen nem
és soga s
mit egy s
nyujtani k
És v
körülmény
üléssel ju
zongorázás
testi és sz
vesztik s
rültség, sá
untság re
erőt vesz
Való
nyert a n
sen káros
rendeltetés
rázdát von
Látjuk
a kiskeres
gorázó kis
egyéb hoz
nemesak h
neki házias
szüksége
békítik ki
Igy a
több szeg
kodás és a
által felve
egyre agga
végre azon
erköcsi bu
választani k
Gymna
1. A z
vítő-, pótló-